

Raganīte biezejā biežoknī

(Excerpt in Latvian)

Translated by: Māra Gredzena
Contact of the translator: mara.gredzena@gmail.com

Pirmais sniegs

Biezajā biežoknī naktī snīga. No sniegpārslīņām izauga balta seģene, ietina egles un pārklāja laukus. Raganīte burtiski izlidoja no gultas.

“Beidzot!” viņa iesaucās.

Viņa izlīda no dobuma un iemetās sniegā. Virpuļoja, dejoja, soļoja un smējās. Vārtījās un mētājās, līdz bija visa slapja. Tad nolēma silti saģērbties.

“Ziema sauc,” viņa iedūdoja ezim ausī, kamēr vilka kājās biežās zeķes.

“Ejam sniegā!” viņa priecīgi pabužināja susuri. “Nekādā gadījumā!” protestēja ezis.

“Galīgi negribas,” nomurmināja susuris.

“Sliņķi!” viņa abus nostrostēja un iemetās sniegā. Nostājās pašā brikšņu vidū un iegavilējās: “Jū-hūū!” Esmu atpakaļ. Un sniegš ir klāāāt!”

Nekas nenotika. Biezais biežoknis bija kā mēms. Kā izmiruši. “Alooooo, vai kāds nāks braukāties ar ragaviņām?” viņa iesaucās.

Izklausījās it kā kliegtu tukšā rieksta čaumalā – viss tukšs un kluss.

“Nu tad neko,” un iemetās sniegā. Pašņirkstināja zobus un nodomāja, ka varētu vēlreiz iekost gulētājžurkai. Šoreiz tīšām! Bet tā vietā divreiz nosplāvās un izdomāja dziesmiņu, ko sāka dziedāt pilnā balsī. Jo īpaši skaļi izdziedot pēdējo rindiņu.

Noķeršu es divas mušas

piparos kas klusas,

lai sabērtu tām sniegu kurpēs,

tikai sliņķi aiziet gulēt.

Viņa pašūpojās uz viena no apsnigušajiem zariem. Sniegs sabira viņai sejā. Viņa iesmējās un turpināja dziedāt:

*Ielūgšu es zaķus
uzēst kopā našķus,
sabēršu tiem sniegu aiz krāgas,
ja tie nenāks rotaļāties.*

Viņa aizcilpoja līdz zaķu mājām, tur zaķene viedi teica, ka mazie zaķēni dabūjuši cūciņas un nekur neies.

“Bet lai jau nāk arī cūciņas,” atteica Raganīte, bet zaķene jau aizcirta durvis.

Raganīte dusmīgi nošņācās un iespēra apsnigušam pauguram.

“Ei, par ko tad tas?” atskanēja no iekšpuses. No cauruma parādījās kurmja galva. “Sadauzīji man jumtu! Tagad man alā birs sniegs.”

“Piedod, nezināju, ka šeit mitinies,” teica Raganīte, “vai nāksi ar mani līdz peļķei?”

“Nekādā gadījumā. Tieši tagad nodarbojos ar ēzelismiem. Es katru ziemu tam nododos. Esmu jau daudz sakrājis. Paši interesantākie teicieni. Tagad man jāparaksta vēl pusotra lapa. Tik esmu apņēmis. Dienā! Katru dienu, saproties. Žēl, bet savus avotus jau esmu izlietojis. Ja palīdzēsi man atrast ko jaunu, iešu slidot.”

“Slidot? Urrā!” izsaucās Raganīte. “Kādi ir tie ēzelismi? Kur tos atrast?”

“Visapkārt ir pa pilnam,” atteica kurmis. “Parasti tie skan pavisam prātīgi.”

Raganīte devās ceļā pie pūces. Pēc palīdzības. Brida pa sniegu un piedziedāja:

*Ielūgšu es kurmi
uz drupačiņām savā kurvī,
sabēršu tam sniegu aiz krāgas,
neviens te negrib rotaļāties.*

Dziedāja un brida. Ieraudzīja strazdu. Tas nekustīgi tupēja zem kādas priedes un vērās apkārt.

“Ku-kū,” viņu no mugurpuses pārbiedēja Raganīte.

“Gandrīz trieku ķēru!” putns ieķērcās. “Es jau domāju, ka esi strazdiene.”

“Vai tev ir kas priekš kurmjā ēzelismiem?” jautāja Raganīte.

“Protams,” strazds atbildēja. “Savā laikā dzīvoju pie kāda staļļa, kas bija pilns ar ēzeļiem. Tā bija košu krāsu, smaržu, mūzikas, vasaras un lapsēņu dzīve. Bet ar lapsenēm nav viss tik vienkārši kā ar ēzeļiem, kas ir viedi un vispār saprātīgas būtnes.

Lapsenes ir neticamas slinkotājas. Tupēja tai savā pūznī pie staļļa, un kad mēs ar ēzeļiem runājām par nopietnā lietām, vienmēr bāza savu degunu, kur nevajag, tāpēc es pārcēlos dzīvot uz šejieni, tu jau zini, šie briksņi ir gluži interesanti, kaut gan tas nav galvenais iemesls, kāpēc mēs ar sievu atnācām. Manai sievai radu ir pilna Pasaule, bet te viņai ir kāda veca vārna, laba viņas vectantes draudzene, kas kolekcionēja stilīgas mēbeles, bet, ja tu man jautā, ērts sols ir vairāk vērts, nekā tie visi lakotie krāmi.”

“Kā tad ar ēzelismiem?” Raganīte jautāja.

“Tūdaļ es tev pateikšu kādu ēzelismu,” atbildēja strazds, “bet, klau, aizskrien, lūdzu, līdz meža kuilim. Tur pie vecā ozola lej karstu kompotu. Man tik ļoti izkaltusi rīkle, ka būs grūti turpināt runāt bez glāzītes. Tas laikam ziemas dēļ.”

Un Raganīte brida līdz vecajam ozolam. Viņai sāka salt ausis. Meža kuilis stāvēja pie ratiņiem ar pilnu katlu karsta kompota. Ik pa brīdīm uzpūta siltu elpu uz pārsalušajiem nagiem.

“Vai esi ar mieru iedot man krūzīti kompota priekš strazda? Viņam rīkle izkaltusi. Bet man vajag ēzelismu priekš kurmjā, lai tas nāktu ar mani slidot.”

“Es jau labprāt iedotu, bet nav man kausiņa. Vecais salūza.

Kūmiņš apsolīja, ka uztaisīs man jaunu. Tagad gaidu. Jau kopš vasaras.”

Raganīte bez vārda runas devās tālāk līdz kūmiņa darbnīcai. Darbnīcā dega gaisma. Zem tās kūmiņš blenza uz pa pusei izgrieztu kausiņu ar ķepu mutē.

“Vai nevari mazliet pasteigties?” viņa tam jautāja. “Es gribu iet slidot, bet nevaru, jo ... Ai, nav svarīgi. Kāpēc vaidi?”

“Sagriezos,” gaudās kūmiņš. “Sāp.” “Visdrīzāk tev vajag plāksteri,” atteica Raganīte. “Visdrīzāk,” kūmiņš piekrita. “Lapsai tie ir.”

Raganīte aizbrida tālāk pa sniegu uz lapsu alu. Viņai sala un sniegs krita aiz apkakles. Tad viņa klusiņām nodungoja:

*Ielūgšu es lapsu
uz kartupeļu pastu,
sabēršu tai sniegu aiz krāgas
un iekodīšu māgā.*

“Tavs vīrs sagriezās,” paskaidroja lapsai. “Vai tev ir plāksteris?”

Lapsa, kas tieši tajā brīdī midzināja lapsēnu, lūdza Raganītei mazliet mazo pieskatīt, kamēr sameklēs plāksteri. Tiklīdz lapsa ātri nozuda, mazais sāka vaicāties. Raganīte nodziedāja viņam miega dziesmiņu, ko visām ragainītēm, ja pa dienu labi uzvedušās, vakarā dziedāja vecevecmāmiņa, kamēr kūpināja savu pīpi:

*Tagadiņ pa pirmo uzsvilpju ar pirkstiem,
pasaucu caur loga rūti vienu garspalvainu rūķi,
uzsītu pa bungām kā uz vēja bangām,
kas tevi aizpūš melnā naktī.*

Lapsēns neaizmiga. Plati atvēra acis un iekoda Raganītei degunā.

“Ak, tu velnēns!” viņa iekaucās un izmetās ārā, lai sāpošo degunu atvēsinātu ar sniega piku. Taču pirms paspēja aizvērt durvis, mazais izspurdza starp apsnigušajiem kokiem.

“Nāc atpakaļ!” iesaucās Raganīte. Neklausīja. “Tūdaļ pat mājās!” viņa iekliedzās. Nepakļāvās. “Māmiņa tevi gaida!” Nepalīdzēja.

“Nu, labi,” Raganīte teica, “tad spēlēsim ķerenes.”

Lapsēna aste parādījās tad te, tad tur. Tagad pie egles, bet nu jau zem dižskābarža. Raganīte skrēja, bet dziļajā sniegā tas bija pārsteidzoši grūti.

Pūta un elsa, līdz lapsēns ar galvu pa priekšu neiegāzās sniega kupenā. Šoreiz viņa lēca un sagrāba lapsēnu aiz astes. “Noķēru gan!” piespieda mazuli sev klāt.

Turpretim mazais koda un skrāpējās, un vispār uzvedās šausmīgi. Ar lielām mokām Raganīte ievilka viņu atpakaļ alā tieši tajā brīdī, kad lapsa atgriezās ar plāksteri.

“Redzu, ka esat izdauzījušies pa sniegu,” maigi teica lapsa un piespieda lapsēnu sev klāt. “Tas pirms gulētiešanas vienmēr palīdz.”

Raganīte paņēma plāksteri un atgriezās kūmiņa darbnīcā. Kūmiņam ar aplīmētu ķepu darbi gāja raitāk. Tomēr arī tāpat pagāja kāds laiks, kamēr pabeidza taisīt kausiņu. Raganīte to aiznesa meža kuilim. Tas viņai ielēja krūzīti karsta kompota, kuru strazds pēc brīža izdzēra vienā rāvienā.

“Labs kompots,” viņš pateicībā pamāja, “ko tādu esmu dzēris –”

“Vai tu man tagad pateiksi to ēzelismu?” Raganīte viņu pārtrauca.

“Kuššš,” pārbiedēti iečiepstējās strazds un ievilka ragainīti tuvākajā mūžzaļajā krūmā. “Strazdiene iet.”

Garām aizlūkāja strazdiene un sauca strazdu.

Raganīte un strazds veselu stundu slēpās tajos krūmos. Bija neērti. Viņiem pilēja aiz apkakles. Beigu beigās strazdiene aizlidoja.

“Tagad pasaki, citādi ...” Raganīte sāka krakšķināt pirkstus, “izraušu tev visas spalvas.”

“Ēzelis iet tikai vienu reizi uz plāna ledus,” nočivināja strazds un arī pats aiztinās.

Kad Raganīte aizlidoja līdz kurmim, viņa bija mežonīgi nogurusi un izsalkusi.

“Pieraksti,” viņa iedziedāja alā, “ka ēzelis tikai vienu reizi iet uz plāna ledus.”

“Šis ir labs,” kurmis bija apmierināts. “Man jau ir kādi par ēzeļiem, bet šis vēl nebija. Pagaidi, sameklēšu slidas, un ejam.”

“Man šodienai ziemas ir gana,” Raganīte teica, “esmu tik izsalkusi, ka varētu pat gadīties tā, ka apēdu kādu ar visām brillēm un kažoku.”

Starp kokiem jau biezēja agrā ziemas tumsa, kad Raganīte nogurusi, izsalkusi, visa apnikusi un ar pārsalušām ausīm devās mājās.

“Nu ja,” kurmis nomurmināja viņai pakaļ, “ja jau ēzelis iet tikai vienu reizi uz plāna ledus, tad varbūt tiešām labāk būs, ja mēs abi tur nemaz nebāzīsimies.”